

Megjelenik minden hónap 10-ikén, leg-alább is 3 $\frac{1}{2}$ nagy nyolczadrét ivnyi tartalommal; időnként szövegközi ábrákkal illusztrálva.

TERMÉSZETTUDOMÁNYI KÖZLÖNY.

HAVI FOLYÓIRAT

KÖZÉRDEKŰ ISMERETEK TERJESZTÉSÉRE.

E folyóiratot a társulat tagjai az évdíj fejében kapják; nem tagok részére a Pótfüzetekkel együtt előfizetési ára 6 forint.

XXIX. KÖTET.

1897. MÁRCZIUS

331. FÜZET.

Olvasóinkhoz.

I.

Leszolgáltam az első kapitulációt s most búcsuznom kell Közlönyünk tisztelt olvasóitól. Miért kell ezt tennem, beszámoló jelentésemben már elmondtam; de azt is mondhatom, hogy nehezemre esik abbahagynom azt a folytonos érintkezést, feloldanom azt a kapcsolatot, mely a tisztelt tagtársak és Közlönyünk szerkesztősége között van. Jól tudom, hogy a Közlöny nem elégíthette ki mindenki kívánságát, óhaját, de tudvalevő dolog az is, hogy még Jupiter maga sem tehetett eleget az emberek kívánságainak, mert ha esőt adott a földművesnek, jajgatott a kereskedő, s ha annak szolgáltatott nap-sugarat és száraz időt, türelmetlenkedett emez. Célunk mindig az volt, hogy oly fajta olvasmányt nyujtsunk olvasóinknak, a mely egyidejűleg oktat és szórakoztat is, s azért a cikkek ruházatára is kellett súlyt helyeznünk, hogy legyen csinos, bizalmat gerjesztő, nem pedig pongyola és visszatetsző. Sok érdekes, fundamentumában jó anyagot kellett mellőzni azért, mert a népszerű irányú Közlöny rideg tudományos szárazsággal referáló közleményeket nem nyujthat olvasóinak. Ez utóbbi álláspont elfoglalása szolgáljon mentségül sok jóindulatú cikkíróval szemben követett eljárásunkat illetőleg. Közlönyünk iránya az én távozásommal nem fog változni, hiszen ott van a kipróbált vezető, Paszlavszky J. barátom; az ő keze ezentúl is fogja a gyeplőt és bizonyára úgy kormányozza a Közlöny szekerét, hogy ki ne zökkenjen a helyes kerékvágásból.

WARTHA VINCE.

II.

Húsz év óta látják a Természettudományi Társulat tagjai nevet e folyóirat homlokán olyan nevek társaságában, melyek a természettudományok kiváló művelőit jelzik hazánkban. Hogy milyen munkaköröm, milyen feladatomból volt nekem közöttök és velök, arra csak azt mondhatom, hogy Társulatunkban, szorosán véve, nincs paragrafusokba szedett munkafelosztás, hanem dolgozik mindenki,

a mint egyszerűetete serkenti s esetleg hajlamai vezérlik; s ebből a közös, nemes célra törekvő munkából — őszinte örömmel mondom — jutott nekem is. És ez a munka ama vezérek társaságában olyan édes volt azzal a tudattal, hogy a természettudományi ismeretek terjesztésében, a mai kor világító szövétneke fényének élesztésében részem lehetett; és örömet okozott Társulatunk tagjainak évről évre szaporodása, a természettudományok iránt folyvást öregbedő érdeklődése, igazi önzetlen lelkesedése. Ez fűzött a Társulathoz húsz éven át s ez kapcsol hozzá ma is.

Midőn a Választmány az első titkári állásra kijelölt s a Közgyűlés megválasztott, bizonyára nem az ismeretkör szélességét, nem a tudás mélységét, nem a vezér körütekintő lelkének elevenségét méltatta bennem, — mert ezekben az erényekben egyetlen elődömmel sem versenyezhetem — hanem talán a ragaszkodást, a lelkiismeretes munkát s azon buzgalmat, mellyel a Közlöny s más kiadványok szerkesztésében az ügyet szolgálni igyekeztem. Ha a Közgyűlés ezekhez fűzte bizalmát, akkor, nyugodt önérzettel mondhatom, nem csalatkozott; mert a buzgalom, az egyszerűet e megtiszteléssel ideális törekvéssé fokozódik lelkemben, mely csak egy célt lát: a Társulat szellemi és anyagi életének előmozdítását.

Wartha Vincze első titkár elődöm lemondott ez állásról, nem azért — úgymond a Közgyűlés elé terjesztett jelentésében — mintha belefáradt volna a munkába, hanem mert Társulatunk ügyköre mindig terjedelmesebbé válik, s nemcsak szabad idejét, hanem saját tárgyával való foglalkozásra szánt idejét is fel kellett volna használnia s ezt áldozni lelkiismerete tiltja. Entz Géza, több éven át szerkesztőtársunk, szintén megvált tőlünk, mondván, hogy visszatér a laboratóriumi dolgozó-asztalhoz és a tudományos búvárkodásnak él. Nem titkolhatom el, hogy e két nyilatkozatra mély lehangoltság vett rajtam erőt, nemcsak azért, mert egyszerre egyedül maradtam a régi gárdából, hanem, mert a tudományos munkálkodás ideálja nekem is ideálom s mindannyiszor egy-egy méla húr rezdül meg lelkemben, valahányszor érzem, hogy ez ideálnak nem hozhatok olyan áldozatot, a melyet szeretnék. Vigasztalást csak abból meríték, hogy a természettudományi ismeretek népszerűsítése, terjesztése mindenütt, de kivált a mi hazánkban szintén ideál, melynek szolgálni nemcsak érdemes, hanem kötelesség is.

Birva távozó társaim támogatásának ígérését, szívesen vállalom magamra újra e kötelességet és kérem munkatársainkat, legyenek törekvésemben segítségemre, és tagtársainkat, tartsák meg lelkes pártolásukat a Természettudományi Társulat iránt a jövőben is.

PASZLAUSZKY JÓZSEF.